

**NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUM
SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁSOK FŐOSZTÁLYA**

Segédlet a gyermekjóléti alapellátásra vonatkozó jogszabályok 2011. január 1-jétől hatályos módosításainak alkalmazásához.

2011. január 1-jével módosultak a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.); a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NMr.); a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről szóló 259/2002. (XII. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyvr.); a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.); valamint a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet gyermekjóléti alapellátásra irányadó rendelkezései. Az alábbi segédlettel segítséget kívánunk nyújtani a jogszabályi változások helyes értelmezéséhez és alkalmazásához.

A gyermekvédelmi jelzőrendszerre vonatkozó szabályozás módosítása [Gyvt. 17. §]

A gyermekvédelmi törvény a gyermekek veszélyeztettségének felismerése, megelőzése, kezelése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálatok számára előírja az úgynevezett észlelő- és jelzőrendszer működtetését. A jelzőrendszer tagjai a gyermekkel és családjával kapcsolatban álló szervezetek, szakemberek, így a bölcsőde, oktatási intézmények (óvoda, általános- és középiskola), a házi gyermekorvos, háziorvos, védőnő, a rendőrség. A jelzőrendszer tagjainak feladata a gyermekeket érintő veszélyeztető tényezők jelzése és összehangolt lépések megtétele a veszélyeztető tényezők megszüntetése érdekében.

A munkaügyi visszaélésekben érintett gyermekekről a jelzőrendszer eddig nem szerzett tudomást, mivel a munkaügyi hatóság nem tartozott a jelzőrendszeri tagok közé. A törvénymódosítás célja annak megkönnyítése, hogy a gyermekmunka kitudódjon és a gyermekvédelmi rendszer a megfelelő intézkedéseket meg tudja tenni. A közelmúlt gyakorlati tapasztalatai (pl.: gyermekmunka az autópálya építésknél) és az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelzése ugyanis azt mutatták, hogy a munkaügyi hatóság, a munkaügyi ellenőrzéskor a gyermekmunka észlelése esetén nem keresi meg a gyermekvédelmi rendszert. Ebből adódóan mindenképpen indokolt a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok között a munkaügyi hatóság feltüntetése is.

A módosítás nyomán a munkaügyi hatóság köteles jelezni, ha olyan visszaélésről szerez tudomást, amely gyermekeket érint, annak érdekében, hogy a szakemberek hatékonyan védhessék a gyermekek alkotmányos jogait, segítsenek felszámolni azokat a szociális tényezőket, melyek a gyermekek munkavégzéséhez vezetnek. A gyermekvédelmi törvény

szankcionálja a jelzés elmulasztását, így a jövőben a szociális és gyámhivatal (mely a jelzés elmulasztását vizsgálhatja és büntetést szabhat ki) felléphet a munkaügyi hatósággal szemben is, és igazgatási bírságot szabhat ki rá, ha nem tett eleget jelzési kötelezettségének.

Felügyelt kapcsolattartás és a kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezések pontosítása [Gyvt. 33–34. §]

A gyermeki és szülői jogokkal, köteleességekkel összhangban szükségessé vált a korábban nem megfelelően szabályozott kapcsolattartás vonatkozó rendelkezéseinek pontosítása.

A gyermekvédelmi törvény az átmeneti gondozás keretében három ellátási típust különböztet meg, ezek a gyermekek átmeneti otthona, a családok átmeneti otthona, illetve a helyettes szülői ellátás (önálló helyettes szülői, illetve helyettes szülői hálózat formájában).

A gyermek átmeneti gondozása esetén valamely, a gyermekvédelmi törvényben szabályozott személyes gondoskodást nyújtó alapellátást vesz igénybe, vagyis gondozásának felelőssége részben, vagy teljes egészében az ellátó intézményre/gondozóra hárul, ezért szükség van a családban élő gyermek kapcsolattartásának szabályaitól eltérő rendelkezések megalkotására. A gyermekek átmeneti gondozása esetén is szükséges a külön élő családtag számára kapcsolattartási lehetőséget biztosítani, a gyermek alkotmányos jogainak érvényesítése érdekében. A kapcsolattartás formái a szülő és gyermek közötti viszony jellegétől, a feltárt problémáktól függően különbözőek lehetnek. Alapesetben a gyermek szabadon (az intézmény, vagy szolgáltató háziarendjének megfelelően) tarthat kapcsolatot külön élő szülőjével, hozzátartozóival, rokonaival. Az esetek egy részében viszont a gyermek intézményi elhelyezése a család veszélyeztető magatartása, bántalmazás, vagy elhanyagolás következtében válik szükségessé, melyet a család egy tagja, vagy valamely harmadik személy valósít meg. Emiatt úgynevezett felügyelt kapcsolattartás biztosítása szükséges, mely során felkészült szakember közreműködésével nyílik lehetőség a gyermek és hozzátartozója személyes kapcsolatfelvételére. Ennek célja a gyermek bántalmazásának megakadályozása, illetve a további bántalmazás megelőzése. A gyermek családi kapcsolatainak fenntartását, ápolását segíti elő a szülőn kívül más hozzátartozókkal – elsősorban testvérrel, nagyszülővel – való kapcsolattartás szabályozása is.

A gyermekvédelmi törvény korábban nem szabályozta a felügyelt kapcsolattartás formáját és eszközeit, így ennek megfogalmazása szükségessé vált. A törvénymódosítás tartalmazza a kapcsolattartás korábbi szabályainak pontosítását, a felügyelt kapcsolattartás alapvető szabályait, illetve a kapcsolattartási jog szüneteltetésének speciális eseteit is.

Az ellátás megkezdésekor a gyermeket, illetve a szülő/törvényes képviselőt tájékoztatni kell lehetőségeiről és jogairól, a kapcsolattartás igénybe vehető formáiról.

A kapcsolattartás formái lehetnek a folyamatos és időszakos kapcsolattartás, mely jelentheti a gyermek tartózkodási helyén történő meglátogatását, ezzel egy időben az intézményből/helyettes szülőtől való elvitelét és meghatározott időben történő vissza hozatalát, valamint a fentebb említett új rendelkezésként a felügyelt kapcsolattartás biztosításának lehetőségét is. Természetesen a kapcsolattartás a fentiekén túl történhet levelezés, elektronikus levelezés, telefonkapcsolat, ajándékozás, csomagküldés formájában is. Az ellátó intézménynek, szolgáltatónak feladata elősegíteni a gyermek kapcsolattartását, feltéve, hogy a szülő nem áll a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére elkövetett cselekmény miatt ideiglenes megelőző távoltartás vagy megelőző távoltartás, továbbá a büntetőeljárásban elrendelhető távoltartás kényszerintézkedés hatálya alatt, vagy a gyermek súlyos bántalmazása miatt nem szüneteltették a szülő kapcsolattartási jogának gyakorlását.

A gyermek kapcsolattartását a gyámhivatal kérelemre szabályozza, abban az esetben, ha a gyermekek átmeneti otthonában, helyettes szülőnél, vagy helyettes szülői hálózatban ellátott gyermek szülei (más kapcsolattartásra jogosult hozzátartozói) külön élnek, és a különélésükből fakadóan ki kell alakítani az ellátott gyermekkel való kapcsolattartás rendjét, illetve, ha a családok átmeneti otthonában az egyik szülőjével együtt ellátásban részesülő gyermeknek van különélő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója.

A gyámhivatal feladata a kapcsolattartásról úgy dönteni, hogy az a gyermek vér szerinti családjával, testvéreivel való kapcsolat fenntartását, a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülését szolgálja. A kapcsolattartás formájának és gyakoriságának elbírálása során a gyámhivatal mérlegeli a gyermekjóléti alapellátás igénybevételének okát, valamint azt, hogy kapcsolattartásra jogosult a gyermekkel milyen fokú és mélységű kapcsolatot ápol, megfelelőek-e életkörülményei.

A kapcsolattartás keretében kulturált és zavartalan körülményeket kell biztosítani a szülő és gyermeke számára. A kapcsolattartás keretében felmerülő, a gyermek ellátására fordított összegen felül jelentkező plusz költségek (pl. utazás költsége, egyéb felmerülő költségek) a kapcsolattartásra jogosult felet terhelik. A kapcsolattartásra jogosult számára, a kapcsolattartással összefüggő költségek viseléséhez - különösen az utazási költségekhez - a települési önkormányzat rendkívüli gyermekvédelmi támogatás formájában nyújthat segítséget.

A gyámhivatal által elrendelt felügyelt kapcsolattartás esetén követendő eljárást Gyer. 30/E. § - 30 F. §-a rendezi.

A szabályozás értelmében a gyámhivatal vagy a bíróság felügyelt kapcsolattartást rendel el, ha az átmeneti gondozásban lévő gyermek számára ez látszik biztonságosnak, mert a kapcsolattartásra jogosult személy a gyermeket bántalmazta vagy elhanyagolta.

A gyámhivatali vagy bírósági határozat megnevezi azon szakembereket, akik a felügyelt kapcsolattartás lebonyolítására az ellátó intézmény, vagy hálózat részéről kijelölésre kerülnek, valamint rendelkezik annak formájáról is. A jogszabály példálózó felsorolást, valamint ajánlást tartalmaz a felügyelt kapcsolattartás lebonyolításába bevonható személyek köréről, így elsősorban gondozó intézmény családgondozóját, vagy az átmeneti gondozást ellátó intézménnyel, helyettes szülői hálózattal kapcsolatban álló gyermekjóléti szolgálat családgondozóját nevezi meg. Természetesen a gyámhivatal előzetes konzultációt végez az érintett intézményekkel, melynek keretében vizsgálja, hogy az intézmény/hálózat képes-e a kapcsolattartás lebonyolítására. A határozat rendelkezést tartalmaz arról is, hogy az előre látható okok miatt elmaradó kapcsolattartási időpontról az érintett felek, milyen igazolható formában tájékoztatják egymást, valamint rendelkezik az elmaradt időpontok pótlásának rendjéről is. A gyámhivatal vagy a bíróság meghatározza a kapcsolattartás egyéb formáinak lehetőségét is, tehát kitér a levelezés, ajándékozás, csomagküldés, valamint a telefonos kapcsolat lehetőségeire is.

A gyermekjóléti szolgálat feladatainak pontosítása [Gyvt. 39. § (4). a) és c)]

A módosítás a gyermekjóléti szolgáltatás feladatainak pontosítására irányul. Ennek keretében egyrészt egyértelművé válik, hogy a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevételével önmagában nem minden esetben rendeződnek a gyermek problémái, a családban jelentkező működési zavarok. A gyermekjóléti szolgáltatás „csupán” elősegítheti a problémák rendeződését. Másrészt pontosabban felsorolásra kerülnek azok az ellátások, szolgáltatások és hatósági

intézkedések, amelyeket a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálat kezdeményezhet.

A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjének szabályozása [Gyvt. 42. § (5) bek.]

A tapasztalatok alapján a bölcsődéket fenntartó önkormányzatok eltérő gyakorlatot követtek a bölcsőde nyári zárva tartásának elrendelése tekintetében. Gyakran előfordult az az eset, hogy az intézmény nemcsak a nyári iskolai szünet idején tartott zárva, de év közben is több alkalommal szünetelt a gondozás részlegesen, vagy teljesen, elsősorban az épületek karbantartásával összefüggő munkálatok idejére. Problémát jelentett az is, hogy gyakran csak részleges bezárás történt, mely alatt több csoportban is folyamatos volt az ellátás, ezzel a szolgáltatás minősége szenvedett csorbát, hiszen a gyermekek nyugodt napirendje nem minden esetben volt biztosítható. A módosítás értelmében, a bölcsődékben a nyári nyitva tartás rendjét deklarálta a fenntartó hagyja jóvá. Ennek keretében határozza meg azt az időtartamot is, amikor nyáron a bölcsőde bezár. Csak akkor lehet éves karbantartásokat, felújításokat végezni, amikor a bölcsődében nem gondoznak gyermekeket, ezzel elkerülve a fent említett problémákat. A nyári időszakban a fenntartó dönthet – szülői igény esetén – a bölcsődés gyermekek intézményi gondozásának megszervezéséről is. Ez különösen azon fenntartó esetében lehet releváns, ahol az önkormányzat egyesített bölcsőde keretben több intézményt is fenntart, így mód van más intézményt ügyeletesként kijelölni a bezárás időtartamára. A fenntartó döntése alapján az is megvalósítható, hogy kisgyermekek napközbeni ellátását nyújtó, de nem az adott fenntartó által működtetett intézmény keretében kerüljön biztosításra a gyermekek nyári zárás alatt történő ellátása.

A gyermekétkeztetés térítési díjának emelése a bölcsődékben [Gyvt. 148. § (3) bek.]

A gyermekvédelmi törvény előírásai alapján bölcsődében kizárólag az étkezésért kérhető térítési díj a szülőktől. Az eddigi jogszabályi előírások alapján az étkezési térítési díj összegét az intézmény úgy állapította meg, hogy az élelmezés nyersanyagkötségének általános forgalmi adóval megnövelt részét hárította a szülőre/gondviselőre. A bölcsődék működtetése azonban a normatív állami hozzájárulás mellett is komoly anyagi ráfordítást követel a fenntartóktól.

A módosítás értelmében a gyermekétkeztetés térítési díjának megállapításánál az intézményi térítési díj alapja az élelmezés nyersanyagkötsége mellett a nyersanyagkötség legfeljebb 50%-át kitevő rezsiköltség egy ellátottra jutó napi összege. Tehát az intézmény a befizetendő étkezési térítési díj összegét az étel előállítására fordított költség 50 %-ának egy gyermekre jutó részével megnövelheti. A gyermekétkeztetés biztosítása során természetesen továbbra is vizsgálni szükséges a család jövedelmi viszonyait. A legrászorulóbb családok – azaz a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, gyermekeket nevelő családok – számára változatlanul ingyenes a bölcsődében biztosított étkeztetés. Emellett a három vagy több gyermeket, illetve a tartósan beteg vagy fogyatékos - és rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult - gyermeket nevelő családoknak 50%-os térítési díjkezdmény jár a gyermekek után.

A családi napközi létesítésének ösztönzése a települési önkormányzatok körében [Gyvt. 94. § (8)]

A gyermekvédelmi törvény az önkormányzatok kötelezettségévé teszi – a törvényben meghatározottak szerint – a gyermekek napközbeni ellátásának biztosítását. Ennek értelmében a tízezer fős lakónépességet meghaladó települések önkormányzatai kötelesek bölcsődét működtetni. Az elmúlt években megnövekedett a bölcsődei gondozást igénylők száma, mellyel az ellátórendszer sok esetben nem tudott lépést tartani, férőhely hiány alakult ki. A bölcsődei ellátás biztosításának költségei igen magasak, az önkormányzatok sok esetben nem képesek kigazdálkodni további bölcsődei csoportok működtetésének költségeit, a meglévő intézmény nem képes több gyermeket - a szigorú szabályok betartása mellett - befogadni. A családi napközi szolgáltatás megszervezésének és fenntartásának költségei lényegesen alacsonyabbak a bölcsőde létesítésének és üzemeltetésének költségeinél, így a fenntartók számára alternatívát jelenthetnek a férőhelyhiány mérséklésére.

A módosítás értelmében a települési önkormányzatok, amennyiben meglévő bölcsődéik kapacitása alulmúlja a jelentkező igényeket, a bölcsőde továbbműködtetése mellett, családi napközik létesítésével, vagy egyházi, illetve civil fenntartókkal családi napközik működtetésére vonatkozóan kötött feladat ellátási szerződés keretében elégíthetik ki a fennmaradó igényeket.

A módosítás egyrészt hangsúlyossá kívánja tenni a tízezer fős lakónépesség feletti települési önkormányzatok számára, hogy a bölcsőde kötelező fenntartása mellett, más napközbeni ellátási formával, tehát családi napközi biztosításával is megoldhatják a 3 év alatti gyermekek ellátását. Másrészt ösztönözni kívánja új családi napközik beindítását, ezzel új férőhelyek létesítését és új munkahelyek teremtését.

A várandós anya szociális válsághelyzetét definiáló rendelkezés pontosítása. [Gyvt. 5. § o)]

A pontosítás tisztázza a korábban nem egyértelmű elnevezést. A korábbi jogszabályhely a várandós anya szociális válsághelyzetéről beszélt, ugyanakkor sok esetben alapvetően nem szociális válsághelyzetet volt kénytelen elszemélyesíteni a várandós anya, hiszen problémái nem csak, vagy egyáltalán nem szociális okokra voltak visszavezethetőek. Ezért szakmai egyeztetést követően a definíció pontosításra került, így ezentúl a várandós anya válsághelyzete kifejezés kerül használatra. A problémacsoport elnevezésén túl, annak fogalmi definíciója nem változott. A jogszabályba a következő módon került be a pontosítás:

„o) *várandós anya válsághelyzete*: olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését,...

A várandós anya férjének vagy élettársának a befogadása a családok átmeneti otthonába [Gyvt. 51. § (3) bek. b) pont]

Gyakorlati tapasztalatok szerint a válsághelyzetbe került várandós anyák sok esetben igénylik élettársuk, férjük állandó jelenlétét a családok átmeneti otthonában történő tartózkodás idején is. Természetesen a látogatás eddig is engedélyezett volt, azonban a jogszabály korábban nem tette lehetővé azt, hogy a hozzátartozót az otthon befogadják, ha a férj, élettárs elhelyezését a várandós anyához hasonló körülmény nem indokolta.

Sok esetben a gyermeket váró anya helyzete megkívánja, hogy a számára ebben az időszakban támaszt, segítséget jelentő személy mellette legyen. Az együttes elhelyezés további indoka, hogy ebben az esetben az apa nem idegenedik el gyermeke anyjától, illetve a

közös lakhatási megoldások keresésére is nagyobb esély van. Szakmailag mindenképpen indokolt a gyermeket váró pár együttes elhelyezése, így a módosítás értelmében már lehetőség van a közeli hozzátartozó befogadására.

A kérdéskörben két további módosítás történt, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben.

Egyrészt a fent kifejtett, a gyermekvédelmi törvényben eszközölt változtatást követte a miniszteri rendelet, amikor pontosította a családok átmeneti otthonába költöző várandós anyák elhelyezésének feltételeiről szóló rendelkezést, az alábbiak szerint:

„A válsághelyzetben lévő várandós anyák gyermekük születéséig közös lakószobában is elhelyezhetők, ha nem kerül sor férjükkal, élettársukkal együttes elhelyezésükre.” (70. § (3) bek.)

A Rendelet 71. § (1) bekezdése szintén a gyermekvédelmi törvénnyel összhangban egészült ki az alábbiak szerint:

„A családok átmeneti otthona a gyermek és a válsághelyzetben lévő várandós anya férje, élettársa számára szükség szerinti ellátást nyújt.”

A házi gyermekfelügyeletről szóló rendelkezések kiegészítése [NMr. 51. § (2), (2a)]

A gyakorlati tapasztalatok rávilágítottak arra, hogy a házi gyermekfelügyelet szabályozásának azon része, mely rendezi, milyen esetekben különösen indokolt az ellátás biztosítása, nem tér ki minden olyan jelentős élethelyzetre, melyben a szolgáltatás biztosításra nagy szükség lehet. Az egyik korábban nem nevesített esetkör a családban többes iker születése. Gyakran az egyedül álló anya, vagy a házastársak, élettársak nehezen tudják megoldani a gyermekek folyamatos ellátását és felügyeletét, különösen a gyermekek újszülött korában, amikor még az egyes gondozási készségeket és képességeket a szülők maguk is tanulják. A házi gyermekfelügyelet ilyenkor képes segítséget nyújtani, tehermentesíteni a szülőt, valamint a védőnői szolgálattal karöltve képes átadni azokat a praktikus ismereteket, melyek megkönnyítik a gyermekek szakszerű ellátását.

A módosítással beemelt másik elem az az élethelyzet, mikor a gyermek egyik szülőjének, gondviselőjének halála miatt válik szükségessé az ellátás biztosítása. Az eddigi szabályozás nem tér ki ezekre az esetekre, holott a megözvegyült szülő, élettárs sok esetben segítségre szorul a gyermek ellátásában, mely segítséget családjától nem minden esetben kaphatja meg. További könnyítést jelent hogy ezentúl többes iker születésekor, valamint ha az egyik szülő betegsége, vagy halála egybeesik a gyermek születésével, a házi gyermekfelügyelet már a gyermek/gyermekek születésétől kezdve nyújtható.

A szakvizsga alóli mentesülés szabályinak pontosítása [NMr. 3. § (4)]

A rendelet korábban hatályos rendelkezése értelmében többek között az mentesül a szociális szakvizsga letételének kötelezettsége alól, aki doktori cselekmény alapján doktori címet szerzett. A jogalkalmazás során e rendelkezést többféleképpen értelmezik, ezért szükségessé vált a pontosítása. A jogalkotói szándék az egyetemi végzettséget igazoló doktori címet nem kívánta mentességként elismerni, ezért kimondásra kerül, hogy e cím nem mentesít a szakvizsga letételének kötelezettsége alól.

A bölcsődében, családi napköziben létesíthető munkakörök pontosítása [NMr. 1. és 2. számú melléklet]

A rendelet létszám- és képesítési előírásai között a bölcsőde és a családi napközi vonatkozásában a szakgondozó és a gondozó munkakör összevonásra került, tekintettel arra, hogy az ellátandó feladatok jellege nem indokolja a munkakörök közötti különbségtételt.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosítása

A rendelet mellékletében átvezetésre került bölcsőde és családi napközi esetén a szakgondozói és gondozói munkakör összevonásával bevezetett kisgyermeknevelő munkakör. Pontosításra került továbbá a bölcsődében foglalkoztatott élelmezésvezetők fizetési osztályba való besorolása.

A működési engedéllyezéssel és ellenőrzéssel kapcsolatos szabályok változása [Gymr. 3. § és 19/A. §]

2011. július 1-jétől a megyei, fővárosi kormányhivatalok szociális és gyámhivatalainak hatásköre bővülni fog: valamennyi gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltató és intézmény működési engedéllyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos ügyekben első fokon a szociális és gyámhivatalok fognak eljárni. A szociális és gyámhivatalok keretében biztosított lesz ezen feladatok magas színvonalon, kellő szakértelemmel, megfelelő gyakorlati ismeretekkel és egységes szakmai elvek mentén történő ellátása.

A hatáskörváltással összefüggésben a jegyzőnek a 2011. június 30-án a hatáskörébe és illetékességébe tartozó gyermekjóléti alapellátást nyújtó szolgáltatók, intézmények működési engedéllyezésével és ellenőrzésével kapcsolatos iratokat 2011. augusztus 31-éig kell megküldenie az illetékes szociális és gyámhivatalnak.

A szociális és gyámhivatal – a jegyzői ellenőrzés időpontjától függetlenül – a működési engedély módosítására irányuló soron következő eljárással egyidejűleg, de legkésőbb 2012. december 31-éig az iratok alapján és a helyszínen ellenőrzi azokat a szolgáltatókat, intézményeket, amelyek 2011. július 1-jén kerültek a hatáskörébe és illetékességébe. Ezen eljárása során szükség esetén alkalmazza az Gymr-ben foglalt jogkövetkezményeket, továbbá ha a jegyző által kiadott működési engedély nem felel meg a hatályos jogszabályoknak, a hatályos jogszabályoknak megfelelő működési engedélyt ad ki, és a jegyző által korábban kiadott működési engedélyt visszavonja.

2011. július 1-jétől változnak a működés ellenőrzésére vonatkozó előírások is. Az eddigi, éves ellenőrzés helyett a gyermekjóléti alapellátások esetében, azaz gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása és gyermekek átmeneti gondozása esetén, legalább két évente kell lefolytatnia az ellenőrzést a működést engedélyező szervnek. Változatlanul legalább négy évente, a szolgáltatók, intézmények szakmai munkájának ellenőrzésére is sor kerül a Gymr. 14. § (1) bekezdése szerinti ellenőrzés keretében.

Működési engedélyezés egyszerűsítése [Gymr. 4. § (9) bc) és 6. § (4) b)

Az engedélyezési eljárás lefolytatásának egyszerűsítését szolgálja kifejezetten a családi napközi működési engedélyezése kapcsán életbe lépő két változás.

Eddig szabályozás az alábbiakat tartalmazta: családi napközi (a Gymr. 4. § (9) bekezdés a) pontja szerinti eset: egy lakásban egy családi napközi kerül kialakításra és a gondozott gyermekek száma nem haladja meg a hét főt kivételével), valamint a Gyvt. 41. §-ának (4) bekezdése szerinti ellátások működési engedélyének kiadására irányuló eljárásban az eljáró hatóságnak be kellett szereznie az illetékes építés hatóság előzetes szakhatósági hozzájárulását arról, hogy a szolgáltatásnak otthont adó épület megfelel az építés hatósági követelményeknek.

A lépés gyakorlatban azt jelentette, hogy az építés hatóság szakhatósági előzetes hozzájárulásában igazolta, hogy az ingatlan megfelel az adott településen érvényben lévő övezeti besorolásnak. Tekintettel arra, hogy a családi napközi szolgáltatás akár az ellátást nyújtó otthonában is működtethető, az eljárás ezen eleme fölösleges többletadminisztrációt jelentett az eljáró engedélyező hatóság, az építés hatóság, továbbá az ügyfél számára is, ezért a jogalkotó a rendelkezést hatályon kívül helyezte.

A másik módosítás értelmében ezentúl a gondozó, családgondozó, illetve családi napközi és családi gyermekfelügyelet esetén a szolgáltatást nyújtó személy nevét, a működési engedélyében nem kell feltüntetni. A névnek a működési engedélyből történő törléséről nem kell határozatban intézkedni, illetve a működési engedély módosítása során nem kell a hatályos adatok között feltüntetni.

A gyakorlatban fenti módosítás azt jelenti, hogy abban az esetben, ha a szolgáltatás nyújtójának személyében változás történik, kizárólag a személy megváltozása miatt nem kell működési engedély módosítására irányuló eljárást kezdeményezni. Ezáltal csökkennek az adminisztrációs terhek.

Az egyházi fenntartó fogalmának szűkítése [Gyvt. 5. § sb)]

A módosítás értelmében 2011. július 1-jétől kizárólag a Kormány által gyermekjóléti, gyermekvédelmi, vagy szociális feladatok ellátására is kiterjedő megállapodást kötött egyházak (ideértve a Magyar Katolikus Egyházat) tartoznak az egyházi fenntartó fogalmának körébe

Budapest, 2011. január 17.

Szociális és Gyermekjóléti
Szolgáltatások Főosztálya